

Mezinárodní aktivity ÚZIS ČR

úvodní přehled

Jiří Holub, ÚZIS ČR

Hlavní partneři

- OECD
- WHO
 - IARC
- EU
 - Eurostat
 - DG Sanco
- UN
 - UNECE
 - UNICEF

Projekt ESSnet

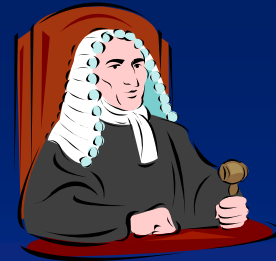
- ESSnet Evropský statistický systém – síť spolupracujících partnerů
- ESSnet PH dříve Partnership in Public Health Statistics
- 4 hlavní směry (oblasti, strands)
 - Care
 - CoD
 - HIS
 - MORB

Řídící a organizační struktury

- Core group (CG) a Technical group (TG)
- pro každý směr vlastní CG a TG
- CG je něco jako poradní a řídicí skupina, složená ze zástupců Eurostatu a cca 8 expertů z členských zemí, každá země má svého zástupce v některé CG.
- TG – pracovní skupina složená ze zástupců všech ČS a institucí EU (DGs) zde se projednávají otázky implementace příslušných návrhů, opatření, sběru dat v ČS
- O naši účast se dělíme s ČSÚ (my máme HIS a Morbiditu a Care data nefinanční povahy).
- Working group on Public Health Statistics – plenární jednání Eurostatu k problematice zdravotnické statistiky, konalo se 1x ročně, od tohoto roku pravděpodobně 1x za dva roky. I zde se pravidelně účastníme spolu s ČSÚ.
- Řídící komise EHSS – společný koordinační a poradní orgán DG Sanco a Eurostatu složený z vybraných expertů na problematiku zdravotnických šetření.

Evropská legislativa ke zdravotnické statistice

- **NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (ES) č. 1338/2008 ze dne 16. prosince 2008 o statistice Společenství v oblasti veřejného zdraví a bezpečnosti a ochrany zdraví při práci**
- **Nyní se připravují příslušná implementační nařízení pro jednotlivé agendy**
 - **příčiny smrti**
 - **pracovní úrazy**
 - **zdravotní péče**
 - **EHIS , ...**

Nařízení č. 1338/2008

- Toto nařízení tvoří obecný rámec pro celou oblast zdravotnické statistiky a popisuje obecně:
 - předmět a oblast působnosti (čl. 1 a 2)
 - zdroje , metodiku, pilotní studie (čl. 4, 5, 6)
 - předávání, zpracování a šíření údajů (čl.7)
 - hodnocení kvality (čl. 8)
 - čl. 9 o prováděcích opatřeních
- Prováděcí nařízení se budou vztahovat k již konkrétní práci (agendě) budou definovat proměnné, klasifikace, členění charakteristik, referenční období, termíny předávání, požadavky na metadata.

Nařízení č. 1338/2008 - oblasti

- Nařízení má pět příloh kde jsou definovány oblasti za které členské státy budou povinny poskytovat statistické údaje.
- Oblasti:
 - 1. Zdravotní stav a zdravotní determinanty
 - EHIS, nemocnost na určité dg, ochrana pro infekčním nemocem, úrazy, drogy, ...
 - 2. Zdravotní péče
 - zdravotnická zařízení, lidské zdroje, využívání zdravotní péče, výdaje a financování zdr. péče - SHA
 - 3. Příčiny smrti
 - 4. Pracovní úrazy
 - 5. Nemoci z povolání a další zdravotní problémy a onemocnění související s prací

Dodávání dat za ČR do mezinárodních databází

V podstatě již dlouhodobá rutinní spolupráce

- WHO databáze DB HFA
- OECD databáze Health Data
- IARC CI 5 Cancer Incidence in 5 Continents
- Eurostat New Cronos
- DG Sanco ECHI ukazatele –nová věc

Databáze

- K databázím je to zatím vše, zmínil jsem je zde jen pro úplnost přehledu
- Bude jim věnován druhý referát
- Na dalších snímcích zopakují něco kolem EHSS a šetření.

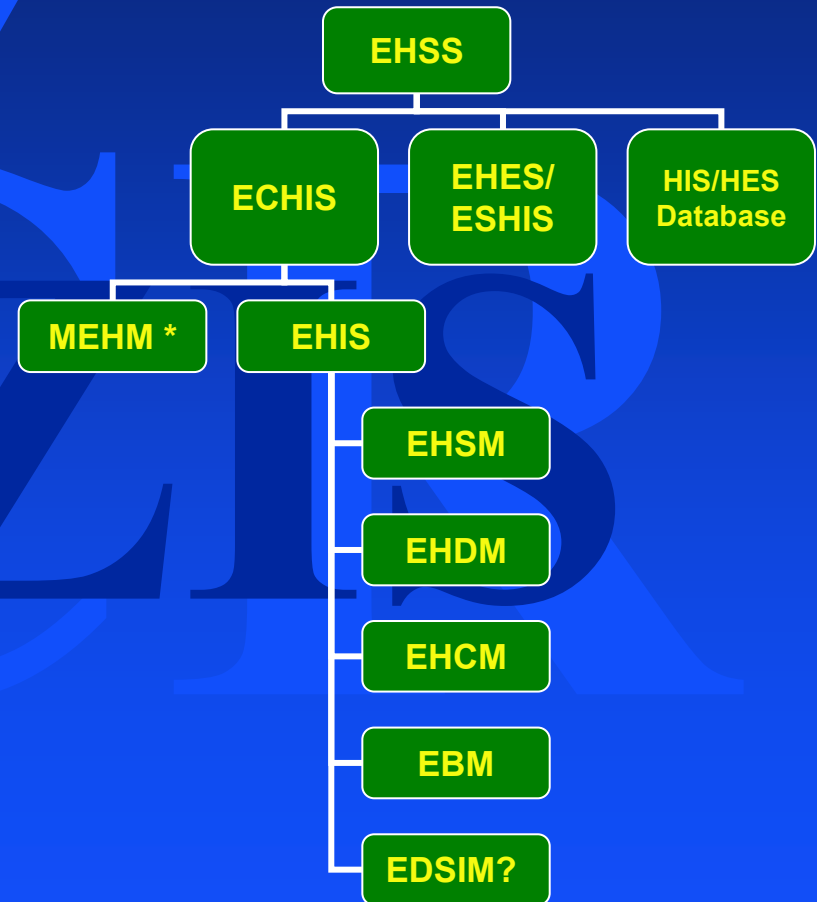

Evropský systém výběrových šetření o zdravotním stavu

EHIS 4 základní moduly, každých 5 let
MEHM – Minimum European Health Module (v EHSM) - sada 3 základních otázek na zdravotní stav. Tato komponenta je každoročně zahrnuta v rámci šetření EU–SILC - užívá se pro výpočet ukazatele **zdravé délky života (Healthy life years)**, standardizace otázek

EHES/ESHIS – European Health Examination survey – účast SZÚ / European Special Health Interview Survey

HIS/HES database – (obsahuje otázky z národních šetření). ÚZIS ČR má zastoupení ve vědecké poradní skupině

Podpora EC

- Všechny uvedené aktivity, tj. překlady a testování modulů, příprava šetření v roce 2007 i vlastní šetření v roce 2008 se realizovaly s podporou ES v rámci grantů Eurostatu.
- Šetření v roce 2008 i s finanční podporou MZ, neboť zde byla nutná 30% spoluúčast České republiky.

Výstupy z EHIS

- na národní úrovni:
 - Postupně vycházejí Aktuální informace
 - koncem roku 2010 vyjde souhrnná publikace
- na mezinárodní úrovni plánuje Eurostat v tomto roce vydat mezinárodní srovnání za země, za které budou mít dodaná a odkontrolovaná data (cca 10 zemí vč. ČR)

ECHI ukazatele a projekt ECHIM JA

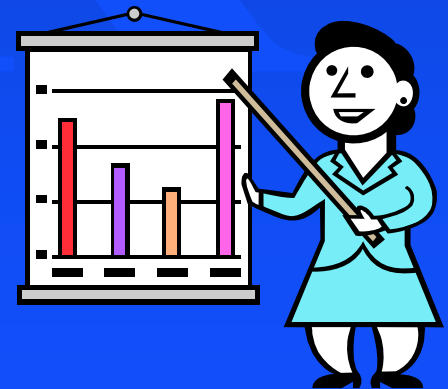
- **ECHI – European Community Health Indicators**
- **ECHIM JA – European Community Health Indicators Monitoring Joint Action, projekt DG SANCO zaměřený na implementaci ECHI ukazatelů v členských zemích**
- **Období 2009-2011**
- **ECHI ukazatele jsou zmíněny i v Nařízení č. 1338/2008 v odstavci 2 úvodního textu nařízení.**

Citace z textu nařízení:

Informace Společenství o veřejném zdraví byly vyvinuty systematicky prostřednictvím programů Společenství v oblasti veřejného zdraví. V návaznosti na tuto činnost byl vypracován seznam zdravotních ukazatelů Evropského společenství (European Community Health Indicators, ECHI), který podává přehled o zdravotním stavu, zdravotních determinantech a systémech zdravotnictví.

ECHI a ECHIM JA

- Více o tomto projektu se dovíte z referátu po přestávce
- Jde o důležitý úkol, který v současné době řešíme a proto podrobnou informaci o tomto projektu jsme zařadili jako hlavní bod tohoto semináře

Statistika Disability

- Od roku 2001 se podporou a koordinací mezinárodní spolupráce v oblasti zdravotnické statistiky zaměřené na měření disability zabývá tzv. „Washington Group on disability statistics“, dále jen WGD.
- WGD se pravidelně schází 1x ročně v různých městech a kontinentech, poslední 9. jednání se uskutečnilo v říjnu 2009 v Tanzánii (na tato jednání jezdí představitelé ČSÚ).
- V roce 2004 se uskutečnil Společný mítink UNECE, WHO a Eurostatu v Ženevě k problematice „Měření zdravotního stavu“ a v listopadu 2005 se ke stejné problematice uskutečnilo jednání v Budapešti a bylo rozhodnuto nazvat toto společné úsilí UNECE, WHO a Eurostatu Budapešťskou iniciativou (BI).
- Hlavním cílem BI je ve spolupráci s WGD a zmíněnými institucemi vyvinout společný nástroj na měření zdravotního stavu jako multidimensionální jev, který by mohl být zahrnut do národních populačních šetření jako doporučená sada otázek.

Budapešťská iniciativa

- Projednávaná problematika úzce souvisí s náplní ústavu a to je také hlavním důvodem proč jsme se do těchto aktivit od začátku zapojili. Poslední pracovní jednání se uskutečnilo v lednu 2010 v Ženevě a hlavním bodem byla příprava aktualizace druhé verze otázek označená jako BI-Mark 2 a pokrytí požadavků a potřeb šetření EHIS ve druhé vlně. Měření disability je spojeno s implementací a využíváním mezinárodní klasifikace MKF (ICF) a její filosofie.

Statistika Disability - EDSIM

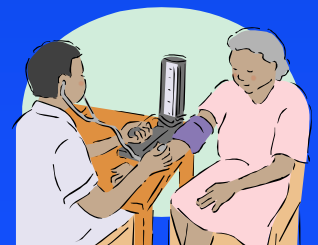

- Modul o sociální integraci lidí se zdravotním postižením – disabilitou
- V loňském roce skončil projekt, který se zabýval testováním tohoto modulu (kognitivní a pilotní testování). Realizoval ČSÚ a ÚZIS ČR
- Výstupy: ověření proveditelnosti a doporučení na úpravy modulu před jeho zavedením do praxe.
- Předpokládá se jeho zavedení v roce 2012 a zdá se, že spojením BI-Mark 2, modulu EDSIM a MEHM by mohlo vzniknout tolik propagované evropské šetření o disabilitě a sociální integraci lidí s disabilitou.

Statistika nemocnosti - morbidita

- Sledování statistik nemocnosti patří k prioritám evropské zdravotnické statistiky. V minulých letech se uskutečnil projekt „Morbidity Statistics“. Cílem projektu bylo zmapovat situaci v jednotlivých zemích z hlediska dostupnosti vybraných údajů o nemocnosti.
- Ústav se tohoto projektu úspěšně zúčastnil. Byla provedena inventura všech možných zdrojů dat a jejich ocenění z hlediska kvality a přínosu a posouzena proveditelnost sběru dat o nemocnosti a proběhl i pilotní sběr dat.
- CG a TG Morbidity se věnují této problematice (v TG máme svého zástupce). V roce 2010 se z kapacitních důvodů a přehodnocení důležitosti jednotlivých priorit přesouvá jednání TG na rok 2011.

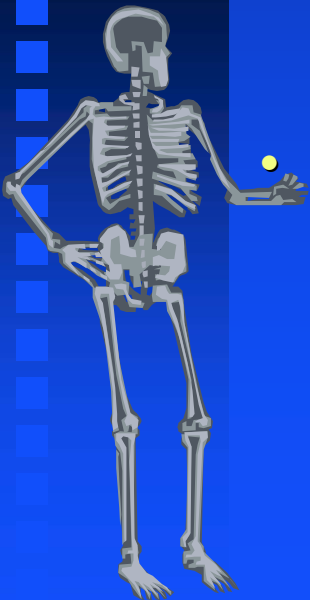

MKN 10 aktualizace

- Její 10. revize, v ČR platná od r. 1994, byla od roku 1996 průběžně aktualizována WHO,
- V roce 2004 pak bylo vydáno 2., aktualizované vydání MKN-10. ÚZIS získal pověření aktualizací všech tří dílů české verze klasifikace.
- V roce 2008 byla vydána Tabelární část klasifikace se zahrnutím všech změn platných k 1.1.2009,
- V roce 2009 pak byl vydán aktualizovaný Abecední seznam.
- Instrukční příručka byla rovněž aktualizována, se zahrnutím všech změn platných k 1.1.2010 a uveřejněna na webových stránkách ÚZIS ČR.
- V roce 2010 bude provedena poslední aktualizace 1. a 3. dílu tak, aby všechny části MKN-10 obsahovaly změny platné pro rok 2010.
- Je to nesmírně odborně a časově náročný úkol, zejména při kapacitách, které na to máme.

Kódování příčin smrti

- Jde opět o společné aktivity ČSÚ a ÚZIS ČR v oblasti kódování příčin smrti.
- Již v roce 2006 jsme se podíleli na grantovém projektu TF 2004.
- V jeho rámci byly realizovány činnosti směřující ke zlepšení kvality statistik smrti a to jak na poli certifikace (vykazování příčin smrti lékaři), tak v oblasti kódování (výběru příčiny pro statistickou tabelaci).
- ÚZIS ČR se na těchto aktivitách podílel jednak vzděláváním lékařů prostřednictvím kursů a informačních materiálů o tom, jak správně vykazovat příčiny smrti,
- Mimo to se však také podařilo do kódovací a pořizovací praxe zavést tzv. validation tool, tedy nástroj, který u jednotlivých příčin smrti podává rychlou informaci o její vhodnosti z hlediska příčiny smrti v kontextu dalších faktorů (jiné diagnózy, pohlaví, věk, pravidla pro kódování apod.).

Kódování příčin smrti

- V roce 2010 na tyto aktivity navázal grant uzavřený mezi Českým statistickým úřadem a Eurostatem na implementaci nástroje pro automatizované kódování příčin smrti – IRIS.
- V jeho rámci bude v České republice zpracován český interface této mezinárodně užívané aplikace s následným vyhodnocením rozdílů mezi manuálním a automatizovaným kódováním.
- ÚZIS se na těchto aktivitách bude podílet zejména v úvodní fázi, kdy je nutné vyhodnotit, jakým způsobem se již aplikovaný Validation tool odlišuje od nástrojů používaných IRIS a co z těchto odlišností může pramenit, případně zda jsou nutné nějaké zásahy do mezinárodního kódovacího nástroje.
- Ukazuje se, že bude vhodné i na výsledky automatizovaného kódování nasadit inovovaný validation tool, aby byly identifikovány méně pravděpodobné příčiny smrti a dohledána přesnější příčina.

IARC Mezinárodní agentura pro výzkum rakoviny

- Agentura byla založena v roce 1965 jako odnož WHO. Náplní její činnosti je vést a koordinovat výzkum příčin a mechanismů kancerogeneze jak z pohledu epidemiologie tak i s využitím laboratorních metod a dále vyvíjet účinné strategie pro prevenci a kontrolu zhoubného bujení. Svoje výsledky prezentuje prostřednictvím publikací a kurzů a organizováním meetingů a partnerství.
- Stěžejní publikací agentury je „Cancer Incidence in Five Continents“ (CI5), která se stala referenčním zdrojem informací o incidenci zhoubných novotvarů ze všech zemí světa, které v nějaké podobě provozují registr novotvarů.
- Ústav do IARCu pravidelně přispívá daty nashromážděnými v Národním onkologickém registru (NOR), jehož je správcem. Nyní je k dispozici již IX. vydání této publikace.
- Další významnou publikací, do které Ústav přispěl daty, byl „Atlas of Cancer Mortality“.

TNM klasifikace zhoubných novotvarů, 7. vydání

- Jde o základní klinickou a patologickou klasifikaci novotvarů podle stupně pokročilosti onemocnění.
- Na základě velikosti primárního nádoru (T – tumor) a přítomnosti uzlinových (N – nodi) a vzdálených metastáz (M – metastasis) je určeno klinické stádium onemocnění, což má zásadní význam pro léčbu onkologického pacienta.
- Ústav se tradičně podílí na vydávání této příručky. Od roku 2004 je v ČR v platnosti 6. vydání
- Nyní, na přelomu let 2009/2010, byly zahájeny první kroky k překladu a implementaci 7.vydání Příručku vydává International Union Against Cancer (UICC) se sídlem v Ženevě.
- Čekáme na stanovisko MZ ohledně velikosti nákladu a financování celé akce.

ECDC TESSy

The European Surveillance System

- **System TESSy slouží ke statistickému sledování výskytu širokého spektra závažných infekčních nemocí na celoevropské úrovni za účelem koordinace v oblasti zdravotní politiky EU i z vědeckých důvodů.**
- **System TESSy spravuje Evropské centrum pro prevenci a kontrolu nemocí (ECDC) se sídlem ve Stockholmu.**
- **ÚZIS ČR zajišťuje pravidelné zasílání dat pocházejících z Registru pohlavních nemocí a Registru tuberkulózy.**
- **ÚZIS ČR při předávání dat do centrální databáze TESSy úzce spolupracuje se Státním zdravotním ústavem.**
- **Náklady spojené s touto činností jsou hrazeny z běžného rozpočtu ÚZIS ČR.**

EUGLOREH The Global Report on the Health Status of the European Union -

- Projekt Evropské unie, jehož cílem bylo vypracování zprávy o zdravotním stavu v Evropské unii Hlavní cíle projektu bylo:
 - zhodnocení zdravotního stavu prostřednictvím vybraných ukazatelů a jejich trendů za posledních 10 let, popř. za delší období,
 - analýza zdravotních determinant zásadních pro vývoj zdravotních ukazatelů a souvisejících postupů (politiky) na národní a evropské úrovni a
 - stanovení priorit pro budoucnost a, pokud to bude možné, stanovení relevantních možných postupů a politik.
- Šlo o poměrně náročný a komplikovaný projekt do kterého byla za českou stranu vedle pracovníků ústavu zapojena řada národních expertů na jednotlivé oblasti. Vznikl rozsáhlý materiál, který se v několika vlnách připomínkoval a revidoval.
- Výsledkem jsou tři zprávy: Plná verze (Full Report), Rozšířený souhrn (Extended Summary) a Přehledný souhrn (Executive Summary). Projekt byl dokončen na podzim roku 2009 .
- Přehledný souhrn má téměř 90stran a byl přeložen do 21 jazyků vč. češtiny. Informace o projektu a zejména výsledky jsou na:
<http://euglorehcd.euologos.it/DEFAULT.HTM>

Děkuji za pozornost!

UZIŠ